

Adroddiad i'r: Pwyllgor Archwilio Cymunedau

Dyddiad y Cyfarfod: 30 Mehefin 2016

Aelod/Swyddog Arweiniol: Aelod Arweiniol dros Ofal Cymdeithasol (Gwasanaethau Oedolion a Phlant)/Pennaeth Gwasanaethau Cymorth Cymunedol

Awduron yr Adroddiad: Uwch Swyddog Tai (Tai â Chymorth) a Rheolwr Tîm Cefnogi Pobl

Teitl: Gwasanaeth Cefnogi Byw'n Annibynnol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn glŷn â chynnydd Gwasanaeth Cefnogi Byw'n Annibynnol wrth gwrdd â'r angen am gymorth sy'n gysylltiedig â thai i bobl hŷn ar draws y Sir, yn ystod yr hinsawdd ariannol bresennol o gyfyngiadau parhaus a'r angen i'r Cyngor gyflwyno arbedion.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Cytunwyd yng nghyfarfod mis Medi 2015 y Pwyllgor Archwilio y byddai adroddiadau ar Gefnogi Byw'n Annibynnol yn parhau i gael eu cyflwyno gerbron cyfarfodydd Pwyllgor Archwilio Cymunedau yn y dyfodol, hyd nes hysbysir fel arall, er mwyn galluogi'r aelodau i fonitro cynnydd Cefnogi Byw'n Annibynnol wrth ddiwallu anghenion cymorth sy'n gysylltiedig â thai bobl hŷn ar draws y Sir.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod Aelodau yn:

3.1 ystyried cynnwys yr adroddiad hwn, rhoi sylwadau fel y bo'n briodol; a

3.2 phenderfynu a yw adroddiad manwl pellach yn cael ei ddwyn gerbron y Pwyllgor Archwilio ynghylch y manteision posibl o gymryd ymagwedd symlach integredig o reoli Cefnogi Byw'n Annibynnol, Ailalluogi a Gwasanaeth Gweithiwr Cefnogi Iechyd a Gofal Cymdeithasol (HSCSW).

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Mae Cefnogi Byw'n Annibynnol yn cael ei ariannu'n llawn gan y Grant Cefnogi Pobl, a ddarperir yn uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ac mae wedi bod yn ddarostyngedig i Adolygiad Gwasanaeth Cefnogi Pobl llawn ym mis Medi 2015, a arweiniodd at 21 o argymhellion dros 6 Maes Deiliant. Gellir gweld y Cynllun Gweithredu diweddaraf yn atodiad 2. Mae Cefnogi Pobl wedi penodi Gweithiwr Cyswllt Generig fydd yn gweithio gyda Cefnogi Byw'n Annibynnol un diwrnod yr wythnos, eu rôl yw sicrhau bod SIL a gwasanaethau mewnol eraill a ariennir drwy Gefnogi Pobl, yn cydymffurfio â

Chanllawiau Rhaglen Cefnogi Pobl ac yn gweithredu mewn ffordd nad yw'n fiwrocraidaidd ac yn gynaliadwy. Mae'r Uwch Swyddog Cefnogi Byw'n Annibynnol wedi bod yn gweithio gyda'r Contract Cefnogi Pobl a'r Gweithiwr Cyswllt Cefnogi Pobl ar ddatblygu a gweithredu cynllun gweithredu.

- 4.2 Cafodd contract newydd ei gyflwyno ar gyfer Cefnogi Byw'n Annibynnol yn dechrau yn Ebrill 2016. Cadarnhawyd arian ar gyfer SIL ar gyfer 2016/2017. Roedd gan y "setliad" effaith uniongyrchol ar y Gyllideb Cefnogi Pobl ar draws Cymru a maint y Grant Cefnogi Pobl a ddyfarnwyd i Sir Ddinbych. Mae'r gyllideb ar gyfer SIL yn 2016/2017 yn £505,000, sy'n ostyngiad o £42,962 o 2015/2016. Mae'r gostyngiad mewn cyllid wedi cael ei negyddu gan ddileu 0.40 y swydd, Rheolwr Gofal a Chefnogaeth. Bydd cyfrifoldeb rheoli llinell dros SIL gyda'r rheolwr tîm Cefnogi Pobl ar gyfer y 12 mis nesaf.
- 4.3 Mae'r Grant Cefnogi Pobl i SIL wedi'i sicrhau ar gyfer 2016/2017, fodd bynnag, fel gyda'r holl wasanaethau a ariennir gan Cefnogi Pobl, mae'n rhaid i SIL fod yn barod am doriadau yn y cyllid yn y dyfodol.
- 4.4 Mae opsiynau sy'n cael eu hystyried yn cynnwys y posibilrwydd o osod SIL, Ailalluogi a'r Gwasanaeth Gweithwyr Cymorth Iechyd a Gofal Cymdeithasol (HSCSW) o dan Cefnogi Annibyniaeth newydd wedi'i alinio yn strwythur rheoli Sir Ddinbych, a allai o bosibl leihau costau rheoli gorbenion ar gyfer yr holl wasanaethau, ac felly darparu rhywfaint o ddiogelwch ar gyfer cyflenwi gwasanaethau rheng flaen yn y dyfodol.
- 4.5 Byddai cynnig o'r fath yn gweld pob un o'r tri maes gwasanaeth yn ei hanfod yn aros yn annibynnol, a fyddai'n helpu o ran monitro perfformiad, atebolrwydd ariannol ac, yn bwysicaf oll, dealltwriaeth defnyddwyr gwasanaethau, ond dylai hwyluso mwy o integreiddio rhyngddyn nhw, a thrwy hynny gyflwyno gwasanaeth cyffredinol o ansawdd gwell, am lai o gost gyffredinol.
- 4.6 Mae angen gwaith pellach i benderfynu ar y dichonoldeb llawn o weithredu strwythur rheoli wedi'i alinio, ac asesu yn llawn effaith hyn ar ddarparu gwasanaethau o safbwynt y defnyddiwr gwasanaeth. Bydd y gwaith hwn yn cael ei ddatblygu gan y Gweithiwr Cyswllt Cefnogi Pobl dros y flwyddyn ariannol nesaf.
- 4.7 Ar hyn o bryd mae SIL yn darparu 400 awr o gefnogaeth yr wythnos, sy'n llai na'r gofyniad cytundebol o 507 awr o gapasiti yr wythnos. Fodd bynnag, mae hyn yn dangos ychydig o welliant ers yr adroddiad diwethaf. Ceir dadansoddiad o Ddefnyddwyr Gwasanaethau fesul ward i'w gweld yn atodiad 1. Roedd gan SIL 2.29 o swyddi gwag cyfwerth â llawn amser, roedd y swyddi hyn yn cael eu gadael yn wag tra'n aros am gadarnhad ynglŷn â chyllid ac mae'r broses recriwtio erbyn hyn wedi digwydd. Mae'r galw yn debygol o gynyddu wrth i'r gwasanaeth ddod yn fwy adnabyddus, drwy dafod leferydd a marchnata mwy ffurfiol. Mae'r mynegiant yn seiliedig ar niferoedd presennol, yn dangos y byddai'r galw yn dal yn cael ei fodloni o fewn y capasiti presennol neu wedi'i leihau hyd yn oed; a fyddai'n cael ei helpu yn rhannol gan yr ethos Ailalluogi o ymyrraeth cyfyngedig o ran amser sy'n anelu i hyrwyddo annibyniaeth. Mae cynllun gweithredu ar gyfer marchnata a hyrwyddo'r gwasanaeth wedi cael ei ddatblygu a chaiff ei weithredu dros y misoedd nesaf.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd y prosiect yn cyfrannu at gefnogi Cynllun Corfforaethol Sir Ddinbych 2012-2017 yn y meysydd canlynol:-

- a. Bod pobl ddiamddiffyn yn cael eu diogelu ac y gallent fyw mor annibynnol ag sy'n bosibl.
- b. Sicrhau mynediad at dai o ansawdd da. Mae'r prosiect hwn yn chwarae rôl allweddol o ran cyfrannu at atal digartrefedd ar gyfer pobl ddiamddiffyn.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Ar gyfer 2016-17 cost SIL i'r Grant Cefnogi Pobl yw £505,000.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gwblhawyd ar gyfer y penderfyniad? Dylai'r templed EqIA wedi'i llenwi fod ynghlwm fel atodiad i'r adroddiad.

Dros y blynyddoedd olynol, roedd y cynigion i ailfodelu'r Gwasanaeth Wardeiniaid i Wasanaeth Daliadaeth Niwtral wedi eu cynnwys yn y Cynllun Gweithredol Cefnogi Pobl ac yn fwy diweddar y Cynllun Comisiynu Lleol Cefnogi Pobl y mae Asesiad Effaith Cydraddoldeb wedi cael ei gwblhau ar ei gyfer.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

8.1 Mae'r newidiadau i'r Gwasanaeth Warden Tai Gwarchod i greu SIL, yn unol ag argymhelliad Llywodraeth Cymru, wedi cael eu hystyried yng nghyd-destun y Cynllun Comisiynu Lleol Cefnogi Pobl (a elwid gynt yn Gynllun Gweithredol Cefnogi Pobl) ers 2009. Ymgynghorir ar y cynllun comisiynu lleol gyda rhanddeiliaid, defnyddwyr gwasanaeth a'r pwyllgor archwilio.

8.2 Yn yr adroddiad ym mis Medi 2015 i'r Pwyllgor Archwilio dywedwyd "Yn ystod yr adolygiad, roedd y Swyddog Contractau ac Adolygu wedi cyfwrdd Defnyddwyr Gwasanaeth, roedd tystiolaeth i awgrymu nad yw Defnyddwyr Gwasanaeth yn deall yn llawn beth oedd y newidiadau na pham eu bod yn angenrheidiol. Amlygwyd hyn i'r rheolwr SIL yn ystod yr adolygiad, a gadarnhaodd bod y gwasanaeth SIL wedi cynnal ymgynghoriad helaeth gyda Defnyddwyr Gwasanaethau a rhanddeiliaid drwy gydol y cyfnod pontio. Bydd y gwasanaeth SIL yn parhau i fynd i'r afael â'r pryderon hyn wrth iddynt symud ymlaen i hyrwyddo'r gwasanaeth

8.3 Mae ymrwymiad i rannu gwybodaeth o ansawdd da ynglŷn â newidiadau posibl i'r SIL gyda defnyddwyr gwasanaeth, staff ac aelodau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Fel y nodwyd uchod, mae Cefnogi Byw'n Annibynnol yn cael ei ariannu'n llawn gan y Grant Cefnogi Pobl a ddarperir yn uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru. Mae'n bwysig bod y gwasanaeth yn cael ei ddarparu o fewn y gyllideb a ddarperir ar ei gyfer gan y Grant Cefnogi Pobl. Mae'r adroddiad hwn yn nodi dull rhesymol i ddarparu'r gwasanaeth o fewn y gyllideb o £505k ar gyfer 2016/17 (gostyngiad o £43k) yn ogystal â dangos cynllunio ariannol a darparu gwasanaethau ar gyfer gostyngiad tebygol mewn lefelau grant yn y dyfodol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Y brif risg yw bod y Grant Cefnogi Pobl yn cael ei lleihau mwy na'r disgwyl yn y dyfodol, gan greu sefyllfa lle gwneir gostyngiadau pellach i'r gyllideb SIL. Bydd yr adolygiad o drefniadau rheoli'n lleihau'r perygl hwn, ond efallai y bydd angen lleihau nifer yr oriau o gefnogaeth uniongyrchol a ddarperir ymhellach.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Erthygl 6.3.3 o gyfansoddiad y cyngor yn nodi pwerau'r Pwyllgor Archwilio mewn perthynas â datblygu ac adolygu polisi, tra bod Erthygl 6.3.4 yn rhoi manylion ei bwerau o ran adolygu perfformiad y Cyngor o ran cyflawni amcanion polisi.

12. Swyddog Cyswllt:

Gwasanaethau Cymorth Cymunedol
Ffôn: 01824 712300